

публічна програма до виставки (не)означені

Музей сучасного мистецтва Одеси у співпраці з Центром міської історії (Львів)

листопад - грудень 2018 року

09.11 – пт – 19.00

Музей сучасного мистецтва Одеси, вул. Леонтовича (Белінського), 5

Відкриття виставки

10.11 – сб – 16.00

Музей сучасного мистецтва Одеси, вул. Леонтовича (Белінського), 5

Огляд виставки з художником Нікітою Каданом і кураторками Софією Дяк та Олександрою Тряновою

16.11 – пт – 18.30

Музей сучасного мистецтва Одеси, вул. Леонтовича (Белінського), 5

Проти форми: композиція, засоби і сексуальне насильство у роботі Бруно Шульца і Нікіти Кадана

Лекція Джессіки Зиховіч

У центрі уваги лекторки перебуватиме аналіз способів, якими наративи жертва/герой, вуаеризм, і дефіцит товарів/ринків та/або мовчання змінюють інтерпретації гендерного насильства, особливо під час погромів. Твори Нікіти Кадана в експозиції проєкту «(не)означені» спонукають глядачів переоцінити це мовчання. Лекторка розвине ці образи Кадана та пов'яже розмову про них із внутрішніми та зовнішніми аспектами історії життя і творчості Бруно Шульца – з його малюнками й текстами про феноменологію, а також дебатами, які точаться навколо Шульца як митця на перетині декількох національних наративів. Водночас контекст Галичини, де вперше з'явилося поняття «мазохізму», буде розглянуто як приклад «банальності зла» у центрі економіки емоцій, яка продовжує спонукати сексуальне насильство усюди: через трансформування у «невидиму» ієрархію влади, офіційну риторику держави та інші механізми дисциплінування і контролю над людським тілом.

Джессіка Зиховіч, антропологиня, критикиня і перекладачка. Досліджує питання гендеру, історичної травми, прав людини й тілесності у транснаціональних контекстах. Авторка книжки «Основа: мистецтво, активізм і фемінізм в Україні у 2004–2014» (вийде у видавництві Університету Торонто). Засновниця неприбуткової освітньої ініціативи smART (smartkiev.com), дописувачка до видання «Atlantika Collective» (atlantika-collective.com). Працює в Університеті Альберти в Канаді.

17.11 – сб – 16.00

Музей сучасного мистецтва Одеси, вул. Леонтовича (Белінського), 5

Огляд виставки з Джессікою Зиховіч

23.11 – пт – 18.30

Одеська обласна універсальна наукова бібліотека імені М.С. Грушевського вул. Троїцька, 49/51

Звичайні люди і надзвичайне зло: поведінка місцевого нееврейського населення під час Голокосту в окупованій Україні

Лекція Андрія Усача

Під час лекції буде здійснено спробу презентувати історію Голокосту в окупованій Україні через призму життєвих траєкторій представників місцевого нееврейського населення – тих, кого традиційно прийнято іменувати винуватцями, рятівниками або спостерігачами. Чи справедлива така класифікація? Лектор продемонструє більш широкий діапазон можливих поведінкових моделей та їх комбінацій в умовах екстремального насильства, ілюструючи їх історіями конкретних людей, реконструйованими за допомогою документів з архівів колишніх радянських спецслужб, усноїсторичних спогадів та інших джерел.

Андрій Усач, історик, навчається на докторській програмі з історії Українського католицького університету у Львові, науковий співробітник Меморіального музею «Територія терору», працює над дисертаційним дослідженням «Місцева колаборація та Голокост в окупованій Україні: Барська округа, 1941-1944 pp.».

24.11 – сб –16.00

Музей сучасного мистецтва Одеси, вул. Леонтовича (Белінського), 5

Огляд виставки «(не)означені» з Андрієм Усачем

30.11 – пт – 19.00

«Термінал-42», вул. Рішельєвська, 33

Життя навколо окупації: досвід Одеси

Розмова Олександра Бабича та Артема Філіпенко. Модераторка: Оксана Довгополова

Вживання під час окупації не може не стати випробуванням, про яке згодом ніхто не воліє згадувати. Один із колишніх російських дисидентів назвав Одесу містом-колаборантом. Чи це так? А що таке колаборація? Чи насправді одесити проковтнули винищення своїх єврейських сусідів та жили весело «за румунів»? Що таке опір та партизанський рух в окупованому місті та яка ціна останнього? Яку ціну заплатила Одеса за «веселе» життя «під румунами»? У якій спосіб ми волеємо про все це згадувати? Або не згадувати? Розмова про децю невидиме в історії Одеси за участі історика Олександра Бабича (який понад 20 років відкриває ці пласти минулого буквально та метафорично – з міношукачем та в архіві) та історика-політолога Артема Філіпенка (який ті ж самі 20 років спостерігає та аналізує взаємні віддзеркалення минулого та сучасності в регіоні Південь України – Молдова – Румунія).

Олександр Бабич – історик, письменник, автор краєзнавчого проєкту «Тудой-Сюдой».

Артем Філіпенко – історик та політолог, директор інформагентства «Контекст-Причорномор'я».

01.12 – сб – 16.00

Музей сучасного мистецтва Одеси, вул. Леонтовича (Белінського), 5

Реенактмент у сучасному мистецтві як метод протидії колективній травмі

Лекція Олександри Трянової

Реенактмент як міждисциплінарний художній метод в сучасному мистецтві створює можливості для прямої взаємодії сьогодення та минулого. Базуючись на архівних, антропологічних та етнографічних дослідженнях, сучасне мистецтво здійснює в такий спосіб ревізю загальноприйнятих тлумачень історії та пропонує альтернативні сценарії. Художній реенактмент як інструмент роботи з пам'яттю та культурною трансмісією звертається до спектра питань щодо здатності сьогодення встановити й осмислити факти, ролі свідка, приватної та колективної пам'яті. Саме у такий спосіб реенактмент сприяє переосмисленню травматичних подій минулого. Лекція запропонує огляд та аналіз найцікавіших прикладів реенактменту в сучасному мистецтві, від 90-х років і до сьогодні.

Олександра Трянова – кураторка, дослідниця, учасниця команди 5-ої Одеської бієнале сучасного мистецтва, в рамках бієнале розпочала довготривалу програму «Заміські практики». У сфері дослідницьких інтересів – інституційна критика, східноєвропейське концептуальне мистецтво, гендер, травматична пам'ять. У 2018 році - кураторка Музею сучасного мистецтва Одеси. Учасниця Платформної програми Кураторська Платформа від PinchukArtCentre.

07.12 – пт – 18.30

Impact Hub Odessa, зал Seattle (третій поверх), вул. Грецька, 1

І «чуже» свідчення стає «твоїм» спогадом: як через перекладану прозу українська література опановує письмо про травму, 2014-2018

Лекція Ганни Улюри

Перекладна література природно свідчить про запити і потреби нашої. Те, чого ми не знаходимо в оригінальній прозі, беремося шукати в перекладній. Лише кілька десятиліть згодом аналіз фото показав, що на них також є бараки концтабору Аушвіц – місце-символ перетворення ідеології у злочинне пекельне жахіття. Для художника Харуна Фарокі історія зйомок і згодом розуміння та усвідомлення зображеного стала імпульсом до розмови про зв'язки між війною, насиллям, конфліктом та фотографією, про сприйняття та зміну розуміння зображеного, про те, як і коли ми хочемо та готові бачити й усвідомлювати побачене. Роздуми художника показують залежності нашого бачення та сприйняття, в тому числі від технологій. Фотографія проявляється як амбівалентне медіа, у якому її очікувана об'єктивність є змінною та залежною, інструментом для маніпуляцій, але також як відкриття можливості до інтерпретацій. Прем'єра «Картин миру та підписів війни» відбулася у 1988 році. Фільм є одним із найбільш знаних та важливих у творчості Харуна Фарокі.

Ганна Улюра – літературознавиця, кандидатка філологічних наук, літературна критичка, викладає в Школі журналістики УКУ, співпрацює з виданнями Лівий берег, Збруч, Опініон т.і.

08.12 – сб – 16.00

Музей сучасного мистецтва Одеси, вул. Леонтовича (Белінського) 5

Картини миру і підписи війни (реж. Харун Фарокі, Німеччина, 1988)

Показ фільму

У 1944 році, під час одного з бомбардувальних польотів, американські військові відзняли німецькі промислові об'єкти на території окупованої Польщі. Лише кілька десятиліть згодом аналіз фото показав, що на них також є бараки концтабору Аушвіц – місце-символ перетворення ідеології у злочинне пекельне жахіття. Для художника Харуна Фарокі історія зйомок і згодом розуміння та усвідомлення зображеного стала імпульсом до розмови про зв'язки між війною, насиллям, конфліктом та фотографією, про сприйняття та зміну розуміння зображеного, про те, як і коли ми хочемо та готові бачити й усвідомлювати побачене. Роздуми художника показують залежності нашого бачення та сприйняття, в тому числі від технологій. Фотографія проявляється як амбівалентне медіа, у якому її очікувана об'єктивність є змінною та залежною, інструментом для маніпуляцій, але також як відкриття можливості до інтерпретацій. Прем'єра «Картин миру та підписів війни» відбулася у 1988 році. Фільм є одним із найбільш знаних та важливих у творчості Харуна Фарокі.

Мова – англійська, субтитри – українські.

вік: 18+

Партнер показу Harun Farocki Film Production

14.12 – пт – 18.30

Impact Hub Odessa, зал Seattle (третій поверх), вул. Грецька, 1

«Топографія пам'яті» Мартіна Поллака: чому історію легше збагнути з перспективи окремих досвідів?

Розмова з Олесею Яремчук та Христиною Назаркевич

Модераторка: Оксана Довгополова

Книжки Мартіна Поллака вже добре знайомі українському читачеві, який не боїться зазирати у простори пам'яті, що зазвичай залишаються десь у тіні. У 2018 році у видавництві «Човен» вийшов переклад нової книжки есеїв Мартіна Поллака «Топографія пам'яті». Австрійський автор намагається збагнути, яку відповідальність несе перед людьми, що були знищені під час жакливої війни, подекуди від рук його власного батька, офіцера СС. Прокреслювання топографії пам'яті поза відчуттям провини, але з усвідомленням відповідальності – лейтмотив роздумів Поллака.

Христина Назаркевич – головна редакторка видавництва «Човен», авторка книжки «Наші Інші. Історії українського різноманіття». Працює над дисертацією «Подорожжя антропології в літературних репортажах Йозефа Рота». Навчалася у Німеччині й стажувалася в Гамбурзі, Мюнхені, Відні. Пише для газети «День», журналу «New Eastern Europe», онлайн-видань «Літакцент» і «The Ukrainians». Спеціалізується на темах культурних і національних ідентичностей, пограниччя.

Олеся Яремчук – українська перекладачка й дослідниця. Доцентка кафедри німецької філології в Львівському університеті імені Івана Франка. У її перекладах українською з'явилися книжки «Історія Австрії» Еріха Цюльнера (Львів: Літопис, 2001, у співавторстві), «Росія як поліетнічна імперія» Андреаса Каппелера (Львів: Видавництво Українського Католицького університету, 2005), «Сміх кризь сльози. Історія єврейського театру в Східній Галичині» Доріс Карнер (Львів: Класика, 2008), «Зникомі європейці» Карла-Маркуса Гауса (Київ: Темпора, 2016).

Видавництво «Човен» – видавництво спеціалізується на документарній літературі. Засноване 2017 року з ініціативи ГО «Львівський медіафорум». Книжки «Човна» розповідають про світ, відкривають читачтву розмаїтї культури, краї та історії, зокрема й українські — з нових перспектив. З травня 2017 року в українському музею України (Київ) та ін. Учасник 56 Венеційської та 14 Стамбульської бієнале, бієнале «Київська школа», Україна.

15.12 – сб – 16.00

Музей сучасного мистецтва Одеси, вул. Леонтовича (Белінського), 5

Огляд виставки з Юрієм Лейдерманом

16.12 – нд – 17.00

Музей сучасного мистецтва Одеси, вул. Леонтовича (Белінського), 5

Твори, які (не) змінюють уявлення про минуле

Завершальна розмова з Нікітою Каданом та Юрієм Лейдерманом.

Модераторка: Оксана Довгополова

Нікіта Кадан – художник, член групи художників РЕ.П. та кураторського об'єднання мистецтва, Антверпен), титок (Музей сучасного мистецтва Фундації Людвіга, Відень), Національного художнього музею України (Київ) та ін. Учасник 56 Венеційської та 14 Стамбульської бієнале, бієнале «Київська школа», Україна.

Юрій Лейдерман – художник, письменник. Народився в Одесі. У 80-90-х роках жив у Москві, був лєйтером середовища так званого «московського концептуалізму». Учасник численних персональних та групових виставок сучасного мистецтва. Лауреат літературної премії ім. Андрея Белого (2005). Живе у Берліні.

Куратори програми

Оксана Довгополова, професорка кафедри філософії та методології пізнання Одеського національного університету імені І.І.Мечникова, докторка філософських наук, наукова співробітниця Меморіального центру Голокосту «Бабин Яр», кураторка роботи Центру неформальних освіти HubsofHistory, що концентрує свою увагу на проблемах примирення суспільства в контексті історичної пам'яті. Сфера наукових інтересів – способи опрацювання складного минулого, міська філологія, зокрема міфологія Одеси ззовні та зсередини. Була співорганізатором публічних проєктів, спрямованих на питання пам'яті вимушених переселенців, примирення пам'ятей та опрацювання травматичних моментів пам'яті.

Софія Дяк – історик, директорка Центру міської історії Центрально-Східної Європи в Львові, дослідницької інституції, яка втілює проєкти публічної та цифрової історії. Коло дослідницьких інтересів включає довоєнну історію міст покордоння після радикальної зміни мешканців, спадщину і містопланування у соціалістичних містах. Ще один напрямок – це публічна історія та сучасні осмислення минулого, особливо у питаннях осмислення спадків і спадщини ХХ століття. Кураторка виставок та публічних проєктів, у тому числі меморіалу «Простір Синагог» у Львові.

Організатори:

Музей сучасного мистецтва Одеси

Центр міської історії (Львів)

Hubs of History (Одеса)

Місця проведення публічної програми:

Музей сучасного мистецтва Одеси, вул. Леонтовича (Белінського) 5

Impact Hub Odessa, зал Seattle та зал Helsinki (третій поверх), вул. Грецька, 1

«Термінал-42», вул. Рішельєвська 33

Одеська обласна універсальна наукова бібліотека імені М.С. Грушевського

вул. Троїцька, 49/51

За підтримки

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ